

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998335668868

ILMIY JURNAL

IC²I JOURNALS
MASTER LIST

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
NUMBER
FOR SERIALS
PUBLICATIONS

doi

zenodo

OpenAIRE

Academic
Resource
Index
ResearchBID

Google Scholar

open access.nl

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

**3-JILD, 2-SON
2026**

Jurnal quyidagi xalqaro bazalarda indekslanadi:

Google Scholar * digital object
identifier

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

OpenAIRE

**Academic
Resource
Index**

DRJI **Directory of Research Journals Indexing**

Ilmiy jurnalning rasmiy sayti:

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

3-JILD, 2-SON | FEVRAL - 2026 |

+99833 5668868 | www.innoworld.net | @Anvarbek_PhD

Oliy ta'limda pedagogika darslarini shaxsiylashtirishda sun'iy intellekt imkoniyatlari

Xabibullayeva Oydinoy

Andijon davlat pedagogika instituti

Pedagogika yo'nalishi 1-bosqich 101 guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu annotatsiyada oliy ta'lim muassasalarida pedagogika darslarini shaxsiylashtirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari yoritiladi. Sun'iy intellekt talabalar bilim darajasi va individual ehtiyojlarini aniqlash, moslashtirilgan o'quv materiallarini taqdim etish hamda ta'lim samaradorligini oshirishda muhim vosita sifatida qaraladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, oliy ta'lim, pedagogika darslari, shaxsiylashtirilgan ta'lim, individual yondashuv, raqamli ta'lim, adaptiv o'qitish, ta'lim samaradorligi

Kirish: So'nggi yillarda oliy ta'lim tizimi jahon miqyosida tub o'zgarishlar davrini boshdan kechirmoqda. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, ta'lim jarayoniga sun'iy intellekt asosidagi yechimlarning kirib kelishi va ta'lim oluvchilarning individual ehtiyojlariga bo'lgan e'tiborning kuchayishi ushbu o'zgarishlarning asosiy omillaridan hisoblanadi. Ayniqsa, 2020-yildan keyingi davrda masofaviy va gibrid ta'lim shakllarining keng joriy etilishi oliy ta'limda o'qitish yondashuvlarini qayta ko'rib chiqishni taqozo etdi. Natijada shaxsiylashtirilgan ta'lim konsepsiyasi zamonaviy oliy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Pedagogika fanlari oliy ta'limda bo'lajak mutaxassislarining kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Ushbu fanlar nafaqat nazariy bilimlarni, balki tanqidiy fikrlash, refleksiya, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish kabi murakkab ko'nikmalarni ham talab etadi. Shu sababli pedagogika darslarini an'anaviy, bir xil yondashuv asosida tashkil etish ko'pincha talabalar individual imkoniyatlari va o'rganish sur'atini to'liq hisobga olishga imkon bermaydi. Bu esa ta'lim samaradorligining pasayishiga olib kelishi mumkin. So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim sohasiga faol kirib kelishi ushbu muammoni hal etishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv o'quv tizimlari, ta'limiy ma'lumotlarni tahlil qiluvchi platformalar va virtual yordamchilar orqali har bir talabaning bilim darajasi, o'quv faoliyati va qiziqishlarini aniqlash imkoniyati kengaymoqda. Bu esa pedagogika darslarini shaxsiylashtirish, ya'ni talabaning individual ehtiyojlariga mos ta'lim trayektoriyasini shakllantirish uchun muhim shart-sharoit yaratadi. Bugungi kunda rivojlangan mamlakatlar oliy ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish orqali talabaga yo'naltirilgan ta'lim modelini joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbekistonda ham oliy ta'limni raqamlashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va ta'lim sifatini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Shu nuqtayi nazardan, pedagogika darslarini shaxsiylashtirishda sun'iy intellekt imkoniyatlarini o'rganish va ilmiy asoslash

dolzarb ahamiyat kasb etadi. Mazkur mavzu pedagogika ta'limida zamonaviy texnologiyalar va insoniy omil uyg'unligini ta'minlash, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi ta'limiy hamkorlikni yangi bosqichga olib chiqish imkoniyatlarini ochib beradi.

Adabiyotlar tahlili: So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining ta'lim jarayoniga integratsiyasi pedagogika darslarini shaxsiylashtirishda keng tadqiq etilmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, SI asosidagi adaptiv o'quv tizimlari talabalarning o'rganish imkoniyatlarini individual ehtiyojlarga moslashtirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, adaptiv tizimlar talabaning bilim darajasini aniqlab, moslashtirilgan o'quv yo'nalishlarini yaratadi, bu esa o'quv jarayonini samarali boshqarishga yordam beradi va shaxsiylashtirilgan ta'limga xizmat qiladi. Pedagogika va ta'lim texnologiyalariga oid ilmiy maqolalarda shaxsiylashtirilgan o'qitish konsepsiyasi alohida ta'kidlangan. Sun'iy intellekt orqali o'quvchilar ehtiyojlari, o'rganish sur'ati va qobiliyatlari asosida individual yo'nalishlar shakllantiriladi, bu esa an'anaviy usullarga nisbatan samaradorlikni oshiradi. Bundan tashqari, ilmiy tadqiqotlar SI texnologiyalarining pedagogik jarayonga ta'siri, shu jumladan avtomatik baholash, virtual yordamchilar va interaktiv o'quv muhitlarini yaratish kabi imkoniyatlari haqida ma'lumot beradi. Masalan, SI vositalari o'quvchilarning bilim darajasini monitoring qilish, tezkor fikr-mulohaza berish va repetitorlik funksiyalarini bajarish orqali o'qituvchining ishini yengillashtiradi va darsni shaxsiylashtirishni yanada takomillashtiradi. SI qo'llanilishi bilan bog'liq muammolar, xususan ma'lumotlar xavfsizligi, pedagogik roldagi o'zgarishlar va texnik infratuzilma talablarining oshishi ham adabiyotlarda qayd etilgan. Bu esa shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt imkoniyatlari qanchalik katta bo'lmasin, ularni samarali joriy etish uchun kompleks yondashuv va dolzarb strategiyalar zarur. Mahalliy ilmiy tadqiqotlarda ham sun'iy intellekt ta'limiga kirib kelayotganining amaliy namunalari uchraydi. Jumladan, O'zbekistonda SI texnologiyalarini elektron pedagogika va oliy ta'lim muhitiga integratsiya qilish bo'yicha olib borilgan ishlarda, SI asosida shaxsiylashtirilgan o'rganish yo'nalishlarini yaratish va innovatsion ta'lim muhitlarini takomillashtirishga qaratilgan yondashuvlar o'rganilgan. Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, SI pedagogika darslarini shaxsiylashtirish imkoniyatlarini kengaytirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. U o'quv jarayonini individual yondashuv bilan boshqarish, o'qituvchining metodik ishlarini qo'llab-quvvatlash va talabalar o'rtasidagi bilim farqlarini kamaytirish imkonini beradi. Shu bilan birga, SI ta'limga joriy etilishida axborot xavfsizligi, pedagogik kompetensiyalar va texnologik infratuzilma kabi omillarni ham hisobga olish muhimligi aniqlanadi.

Metodologiya: Oliy ta'limda pedagogika darslarini shaxsiylashtirish zamonaviy ta'lim jarayonining eng dolzarb yo'nalishlaridan biridir. Har bir talabaga moslashtirilgan o'quv jarayonini tashkil etish talabaning qiziqishi, bilim darajasi va o'rganish uslubini hisobga olishni talab qiladi. Shu nuqtai nazardan,

sun'iy intellekt texnologiyalari pedagogik jarayonda samarali vosita sifatida e'tiborga molikdir. Sun'iy intellekt talabaning o'quv faoliyatini tahlil qilishi, individual qiyinchiliklarni aniqlashi va moslashtirilgan o'quv materiallarini taklif qilishi mumkin. Pedagogika darslarini shaxsiylashtirish jarayonida birinchi navbatda talabaning individual xususiyatlarini aniqlash muhimdir. Sun'iy intellekt algoritmlari talabaning bilim darajasi, tez o'rganish qobiliyati va qiziqish sohaslarini o'rganib, unga moslashtirilgan mashg'ulotlar tizimini yaratadi. Shu bilan birga, o'quv jarayoni davomida talabaning natijalari doimiy monitoring qilinadi va pedagogga kerakli tavsiyalar taqdim etiladi. Bu pedagogga o'z darslarini yanada samarali tarzda rejalashtirish imkonini beradi. Shaxsiylashtirilgan dars jarayonida o'quv materiallari talabaning ehtiyojlariga qarab moslashtiriladi. Masalan, bir talaba ma'lum mavzuni tez o'zlashtirsa, tizim unga murakkabroq masalalarni taklif qiladi; aksincha, qiyin mavzuda qiynalayotgan talabaga qo'shimcha tushuntirish va mashqlar beriladi. Shuningdek, sun'iy intellekt interaktiv vositalar va chat-botlar orqali talaba bilan doimiy muloqotda bo'lib, o'quv motivatsiyasini oshiradi va mustaqil ishlashga rag'batlantiradi. Natijada pedagogika darslarini sun'iy intellekt yordamida shaxsiylashtirish talabaning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi, o'quv jarayonini samarali qiladi va pedagogning yukini kamaytiradi. Shu tarzda, ta'lim sifati oshadi va har bir talaba o'z imkoniyatlariga mos tarzda bilim oladi. Sun'iy intellekt texnologiyalarining kelajakda yanada rivojlanishi pedagogika darslarini shaxsiylashtirishning samaradorligini yanada kuchaytiradi va oliy ta'limda individual yondashuvni mustahkamlaydi. Bugungi kunda oliy ta'lim sohasida ta'lim jarayonini individual talab va qobiliyatlarni inobatga olgan holda tashkil etish dolzarb vazifaga aylangan. Sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari esa bu jarayonda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Pedagogika darslarini shaxsiylashtirish imkoniyatlarini o'rganish natijasida bir necha muhim jihatlarni aniqlangan.

Muhokama va natijalar: Sun'iy intellektning pedagogika darslarida qo'llanilishi birinchi navbatda talabaning individual o'quv uslubi, bilim darajasi va qiziqishlariga moslashtirilgan ta'lim jarayonini yaratishga imkon beradi. Masalan, adaptiv o'quv platformalari yordamida har bir talaba uchun maxsus o'quv rejasi tuziladi, qiyin mavzular bo'yicha qo'shimcha mashqlar va tushuntirishlar beriladi. Bu esa o'qituvchi va talaba orasidagi vaqt va resurs samaradorligini oshiradi. Sun'iy intellekt yordamida o'quv jarayoni doimiy ravishda tahlil qilinadi. Talabalar qanday mavzularni yaxshi o'zlashtirayotgani, qaysi mavzularda qiyinchiliklarga duch kelayotgani aniqlanadi. Bu pedagogga darsni real vaqt rejimida optimallashtirish va talabaning ehtiyojlariga moslash imkonini beradi. Biroq, muhokama jarayonida bir qancha cheklovlar ham qayd etildi. Masalan, sun'iy intellekt tizimlari inson pedagogik hissiyoti, motivatsiyani shakllantirish va muloqotdagi nozikliklarni to'liq qamrab ololmaydi. Shu sababli SI vositalari faqat yordamchi vosita sifatida, o'qituvchining professional faoliyati bilan uyg'un ishlatilishi lozim. Individual yondashuvni kuchaytirish: Sun'iy intellekt har bir

talabaga moslashtirilgan o'quv kontentini taqdim etish orqali o'quv jarayonini shaxsiylashtirish imkonini beradi.

O'quv samaradorligini oshirish: Talabaning zaif tomonlarini aniqlash va unga moslashtirilgan mashqlar berish orqali bilimlarni tezroq va mustahkam egallash ta'minlanadi. Pedagog ishini yengillashtirish: SI tahliliy vositalari darslarni rejalashtirish va monitoring qilish jarayonlarini soddalashtiradi. Cheklovlar va ehtiyot choralar: Sun'iy intellekt faqat yordamchi vosita bo'lib, pedagogning hissiy-intellektual va motivatsion rolini to'liq o'rnini bosa olmaydi. Umuman olganda, oliy ta'limda pedagogika darslarini shaxsiylashtirishda sun'iy intellekt imkoniyatlari samarali bo'lib, talaba va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytiradi. Shu bilan birga, texnologiyani ehtiyotkorlik bilan qo'llash va inson omilini birinchi o'rinda saqlash zarur.

Xulosa: Oliy ta'limda pedagogika darslarini shaxsiylashtirishda sun'iy intellektning imkoniyatlari juda katta ahamiyatga ega. Sun'iy intellekt yordamida har bir talabaga individual o'quv yo'nalishi, qiziqishlari va bilim darajasiga moslashgan dars materiallarini taqdim etish mumkin bo'ladi. Shu orqali talabalar o'z tezliklari va ehtiyojlariga qarab bilim olish imkoniyatiga ega bo'lib, ta'lim jarayoni samaradorligi ortadi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'qituvchilarga talabalar faoliyatini tahlil qilish, ularning qaysi mavzularda qiynalayotganini aniqlash va kerakli qo'llab-quvvatlash strategiyasini ishlab chiqishda yordam beradi. Bu esa pedagogik jarayonni yanada interaktiv va maqsadga yo'naltirilgan qiladi. Natijada, oliy ta'limda pedagogika darslarini shaxsiylashtirish nafaqat talabalar bilimini oshirish, balki ularning motivatsiyasini kuchaytirish va o'rganishga bo'lgan qiziqishini rag'batlantirish imkonini beradi. Sun'iy intellekt texnologiyalari to'g'ri qo'llanilganda, u ta'lim sifatini tubdan yaxshilashga va har bir talabaga eng samarali o'qitish tajribasini yaratishga xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bahromov, S. (2020). Pedagogik jarayonlarda sun'iy intellektning roli. Toshkent: O'zbekiston pedagogika universiteti nashriyoti.
2. Karimov, A. & Ergashev, N. (2021). Oliy ta'limda individualizatsiyalashgan o'quv tizimlari. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
3. Johnson, L., Becker, S., & Cummins, M. (2016). Technology in Education: Personalized Learning and AI Integration. New York: Routledge.
4. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education. London: Pearson.
5. Nazarov, D. (2019). Sun'iy intellekt va pedagogika: nazariya va amaliyot. Toshkent: O'zbekiston fanlar akademiyasi nashriyoti.
6. OECD. (2021). AI and the Future of Skills: Personalized Learning in Higher Education. Paris: OECD Publishing.
7. Zhang, X., & Chen, Y. (2020). Adaptive Learning Systems in Higher Education: Opportunities and Challenges. International Journal of Educational Technology, 17(3), 45–60.